

T.C. İNKILAP TARİHİ VE ATATÜRKÇÜLÜK

BATI CEPHESİ İNÖNÜ SAVAŞLARI

Püf noktalar & Püf yorumlar

BATI CEPHESİ

Püf bilgiler:

- **İzmir'in işgali** (15 Mayıs 1919) üzerine açılmıştır.
- **Kurtuluş Savaşı'nın kaderinin belirlendiği cephe**dir.
- **Bu cephede Yunanlılara karşı mücadele edilmiştir.**
- Başlangıçta **Kuvayı Milliye birlikleri ile mücadele verilmiş, ancak Ali Fuat Paşa'nın komutan olarak atamasıyla** milli mücadelenin kontrolüne girmiştir.
- **Batı Cephesi'nde** düzenli ordunun kurulmasıyla **İsmet Paşa** asıl Batı cephesine, **Refet Paşa** da Güney cephesine komutan olarak atanmışlardır.

- Batı cephesi, **Kurtuluş Savaşının en uzun süren ve en şiddetli savaşların yapıldığı cephesidir.**
- Bu cephedeki savaşlar 11 Ekim 1922'de **Mudanya Ateşkes Antlaşması'nın imzalanmasıyla sona ermiştir.**

I. İNÖNÜ SAVAŞI (6-10 OCAK 1921)

I. İNÖNÜ SAVAŞININ SEBEPLERİ



Yunanlıların;

- **TBMM Hükümeti'ne Sevr'i zorla kabul ettirmek istemeleri,**
 - **Ankara'yı ele geçirip TBMM'yi dağıtmak ve Milli Mücadele'yi engellemek istemeleri,**
 - Yeni kurulan **düzenli Türk ordusunu fazla güçlenmeden ortadan kaldırmak istemeleri,**
 - Çerkez Ethem ayaklanmasından yararlanmak istemeleri,
 - İngiltere'nin kendilerine verdiği desteği devam ettirmek istemeleri...
- 10 Ocak 1921'de **İsmet Paşa** komutasındaki Türk ordusu, İnönü önlerinde yapılan savaşta Yunan ordusunu yenilgiye uğratmıştır.

I. İNÖNÜ SAVAŞININ SONUÇLARI



ULUSAL SONUÇLARI

- ✓ **Düzenli ordunun Batı Cephesi'ndeki ilk zaferidir.**
- ✓ **Türk milletinin TBMM'ye ve düzenli orduya olan güveni artmıştır.**
- ✓ **TBMM'nin otoritesi güçlenmiştir.**
- ✓ Yeni Türk Devleti'nin ilk Anayasası **(Teşkilat-ı Esasiye Kanunu)** kabul edilmiştir (20 Ocak 1921).
- ✓ 12 Mart 1921'de **İstiklal Marşı** kabul edilmiştir.
- ✓ **Çerkez Ethem İsyanı** bastırılmıştır.
- ✓ Batı Cephesi Komutanı Albay İsmet Bey'in rütbesi **generalliğe** yükseltilmiştir.

ULUSLARARASI SONUÇLARI

- İtilaf Devletleri **Londra Konferansı**'nı yapmak zorunda kaldılar.
- Sovyet Rusya ile **Moskova Antlaşması** imzalandı.
- Afganistan ile **Dostluk Antlaşması** imzalandı.

LONDRA KONFERANSI (23 ŞUBAT - 12 MART 1921)

Doğu ve Güney cephelerinde kazanılan başarılar, **I. İnönü Savaşı'nın kazanılması** ve TBMM'nin Sovyet Rusya'ya yakınlaşması üzerine İtilaf Devletleri tarafından düzenlenmiş bir konferanstır.

➤ **Amaç; Sevr'i biraz yumuşatarak TBMM'ye kabul ettirebilmek** ve Yunan ordusuna toparlanması için zaman kazandırmaktır.

➤ İtilaf Devletleri, **TBMM'yi resmen tanımamak için** görüşmelere **sadece İstanbul Hükümeti'ni** çağırmışlar ancak TBMM'yi **temsilen bir temsilcinin bulunabileceğini** söylemişlerdir.



Püf çıkarım: İtilaf Devletleri'nin, Londra Konferansı'na hem Osmanlı Hükümeti'ni hem de TBMM Hükümeti'ni çağırımlarının amacı, **iki hükümet arasındaki görüş ayrılıklarından yararlanmak istemeleridir.**

LONDRA KONFERANSI (23 ŞUBAT - 12 MART 1921)

- **Mustafa Kemal, doğrudan çağrılmadıkları sürece konferansa katılmayacaklarını bildirmesi üzerine** İtilaf Devletleri, TBMM Hükümeti'ni konferansa resmen çağırmak zorunda kalmışlardır.
- Konferansta İstanbul Hükümeti adına konuşan **Tevfik Paşa'nın**, *"Söz hakkı milletimin gerçek temsilcisi olan TBMM üyelerinindir."* diyerek, söz hakkını Ankara Hükümeti temsilcisine bırakması, **İtilaf Devletleri'nin ikilik ve çatışma planlarını bozmuştur.**

Püf yorum:

Mustafa Kemal bu konferanstan bir sonuç çıkmayacağını bildiği halde;

- ✓ **Türk milletinin haklı davasını ve Misakı Milliye dünyaya duyurmayı,**
- ✓ **İtilaf Devletleri'nin "Türkler barışa yanaşmıyor" propagandalarına engel olmayı,**
- ✓ **Türk milletinin tek temsilcisinin TBMM olduğunu** kanıtlamayı amaçlamıştır.



LONDRA KONFERANSININ ÖNEMİ



✓ İtilaf Devletleri, TBMM Hükümeti'ni toplantıya çağırmakla **TBMM'nin varlığını ilk kez resmen ve hukuken** tanımışlardır.

✓ TBMM, **Misakı Milliye dünya kamuoyuna duyurmayı başarmıştır.**

✓ **İtilaf Devletleri arasında var olan görüş ayrılığı iyice artmıştır.**

Püf bilgi:

Londra Konferansının sonunda Dışişleri Bakanı Bekir Sami Bey, İngiltere, Fransa ve İtalya ile ikili antlaşmalar yapmış ancak TBMM bu antlaşmaları, **ulusal bağımsızlığa aykırı bulduğu için** onaylamamıştır.

MOSKOVA ANTLAŞMASI (16 MART 1921)

- I. Dünya Savaşı sırasında Rusya'da Bolşevik İhtilali meydana gelmiş, Çarlık Rusya yıkılarak Sovyet Rusya kurulmuştu. **Sovyet Rusya**, İtilaf Devletlerinden ayrılarak sömürgeciliğe karşı çıktı.
- **TBMM ile siyasi ilişki kuran ilk devlet Sovyet Rusya olmuştur.** Bunda, **Doğu'da Ermenilerin yenilgiye uğratılması, I. İnönü Savaşı'nın kazanılması ve TBMM'nin Londra Konferansı'na çağırılması** etkili olmuştur.

TBMM Hükümeti ile Sovyet Rusya arasında Moskova Antlaşması'nın imzalanmasında;

- ✓ **İki devletin de düşmanlarının ortak (İtilaf Devletleri) olması,**
- ✓ **Siyasi ilişkilerde alanında birbirine ihtiyaç duymaları,**
- ✓ **Sovyet Rusya'nın, Yeni Türk Devleti'nin Batılı devletlerle yakınlaşmasını istememesi,**
- ✓ **TBMM'nin Sovyet Rusya gibi büyük bir devletin desteğine ihtiyaç duyması** etkili olmuştur.

MOSKOVA ANTLAŞMASI (16 MART 1921)

1-Her devlet (taraflar) kendi geleceğine kendisi karar verecektir.

Püf yorum: Bu madde ile **Sovyet Rusya ve TBMM Hükümeti, birbirlerinin bağımsızlıklarına saygılı olacaklarına** dair güvence vermişlerdir.

2-Taraflardan birinin tanımadığı uluslararası bir antlaşmayı diğeri de tanımayacaktır.

Püf çıkarım: Bu madde **iki devletin dış politikada birlikte hareket edeceğini** gösterir. Bu madde ile **Sovyet Rusya Misak-ı Mill'yi tanımış** ve Sevr Antlaşması'nı reddetmiştir.

3-Osmanlı Devleti ile Çarlık Rusya'sı arasında imzalanan bütün antlaşmalar geçersiz sayılacaktır.

Püf yorum: Bu madde **iki ülkede de köklü rejim değişikliği olduğunu** gösterir.

MOSKOVA ANTLAŞMASI (16 MART 1921)

4-Batum'un Gürcistan'a bırakılması şartıyla Sovyet Rusya Gümrü Antlaşması'nı ve Doğu sınırını tanıyacaktır.

Püf bilgi: Batum, Misak-ı Milli'den verilen ilk tavizdir.

5-Taraflar arasında ekonomik, kültürel ve diplomatik alanda işbirliği yapılacaktır.

Püf bilgi: Kurtuluş Savaşı süresince **dış yardımın büyük çoğunluğu Sovyet Rusya tarafından** gerçekleştirilmiştir. Bu yardımlarla TBMM ordularının **lojistik** eksiklikleri giderilmiştir.

MOSKOVA ANTLAŞMASI (16 MART 1921)



ÖNEMİ

- İlk defa **Batılı bir devlet TBMM'yi ve Misak-ı Milli'yi tanıdığıdır.**
- Sovyet Rusya, **TBMM'yi ve Misak-ı Milli'yi tanıyan ilk Avrupalı devlettir.**
- **Doğu Cephesi güvenlik altına alınmış ve buradaki birliklerimiz diğer cephelere kaydırılmıştır.**
- TBMM Hükümeti aradığı siyasi ve ekonomik dış desteği bulmuştur.

AFGAN DOSTLUK ANTLAŞMASI (1 MART 1921)

- **TBMM Hükümeti** ile **Afganistan** temsilcileri arasında imzalamıştır. Bu antlaşmayla;
- ✓ **Afganistan TBMM Hükümeti'nin, TBMM'de Afganistan'ın bağımsızlığını tanımıştır.**
- ✓ **Taraflardan birinin saldırıya uğraması durumunda diğerinin yardım etmesi** kararlaştırılmıştır.
- ✓ Türkiye'nin **kültürel yardım** amacıyla Afganistan'a en az beş yıl kalmak şartıyla **öğretmenler ve subaylar** göndermesi karara bağlanmıştır.

Püf yorum:

- Bu antlaşma ile **Yeni Türk Devleti'ni tanıyan ilk İslam Devleti Afganistan** olmuştur.
- Bu antlaşma aynı zamanda TBMM'nin dünya kamuoyunda tanınmasına yardımcı olmuştur.

İSTİKLAL MARŞI'NIN KABULÜ (12 MART 1921)



- Batı Cephesi'nde, düzenli ordunun kazandığı Birinci İnönü zaferinin sevinci, ülkenin her yanında kutlanırken **millî duyguları uyandıracak** bir bağımsızlık marşına ihtiyaç duyuldu. Bu marş, **milletimizin bağımsızlığını** ifade etmeli; halkı coşturmalıydı. Bu amaçla bir milli marş yazılması kararlaştırıldı.

- Millî Eğitim Bakanlığı, konuyla ilgili bir yarışma düzenledi. Yarışmaya, **724 eser** katıldı.
- **Mehmet Âkif**'in yazdığı **İstiklal Marşı** şiiri birinci seçildi.
- TBMM, **12 Mart 1921**'de İstiklal Marşını millî marş olarak kabul etti.
- Önceleri değişik bestelerle okunan İstiklal Marşı **1930** yılında **Osman Zeki Üngör** tarafından yeniden bestelendi.

II. İNÖNÜ SAVAŞI (23 MART -1 NİSAN 1921)

Sebepleri:

- **Londra Konferansı'ndan bir sonuç alınamaması,**
 - **Sevr'i TBMM'ye zorla kabul ettirme amacı,**
 - Yunanistan'ın gücünü kanıtlamak istemesi
- Yunanlılar 23 Mart'ta Bursa ve Uşak üzerinden saldırıya geçmiş ancak başarılı olamayarak geri çekilmişlerdir.

- Yunanlıların geri çekilmesinden sonra **Aslıhanlar** ve **Dumlupınar** çevresinde Yunan kuvvetlerine taarruz eden Türk birlikleri beklediği sonuçları alamamıştır.

Yorum: Bu durum **Türk ordusunun henüz taarruz gücüne ulaşamadığını** gösterir.

II. İNÖNÜ SAVAŞI (23 MART -1 NİSAN 1921)

II. İnönü Savaşının Sonuçları

- ✓ **Halkın TBMM Hükümeti'ne ve düzenli orduya olan güveni artmıştır.**
- ✓ Mustafa Kemal Paşa, Batı Cephesi komutanlığına çektiği kutlama telgrafında: ***"Siz orada yalnız düşmanı değil, aynı zamanda Türk Milleti'nin makûs (kötü giden) talihini de yendiniz."*** diyerek zaferin önemini vurgulamıştır.
- ✓ **İtalyanlar Anadolu'da işgal ettiği yerleri boşaltmaya başlamışlardır.**
(İtalya, Sakarya Savaşı'ndan sonra tamamen Anadolu'dan çekilecektir.)

Bir sonraki dersimiz

KÜTAHYA - ESKİŞEHİR SAVAŞLARI

